

Nowe PSZOK-i w Zagłębiu Miedziowym



Związek Gmin Zagłębia Miedziowego w ostatnich latach skupił się na budowie PSZOK-ów, tak aby umożliwić mieszkańcom gmin łatwe pozbywanie się odpadów problemowych.

Związek Gmin Zagłębia Miedziowego to związek międzygminny prowadzący gospodarkę odpadami komunalnymi dla 75,6 tys. mieszkańców 10 gmin z powiatów polkowickiego i głogowskiego w województwie dolnośląskim.

PSZOK Plus

Celem Związku Gmin Zagłębia Miedziowego było utworzenie miejsc, które poza swoją podstawową funkcją będą odgrywać rolę edukacyjną oraz promować gospodarkę obiegu zamkniętego. Udało się to już pod koniec 2021 r. podczas otwarcia PSZOK-ów w Radwanicach i Grębocicach, które zostały wyposażone w wiaty na przedmioty do ponownego użycia. Wiata stała się nieodzownym elementem przy budowie kolejnych PSZOK-ów. Tym samym obecnie wszystkie PSZOK-i na terenie Związku posiadają prężnie działające wiaty na przedmioty do ponownego użycia.

W wiatach mieszkańcy zostawiają niepotrzebne im już przedmioty, które są w dobrym stanie. Jednocześnie mogą zabrać przedmioty pozostawione przez kogoś innego, aby dać im drugie życie. Celem funkcjonowania wiat jest przede wszystkim wspieranie i promocja ponownego użycia, ograniczenie wytwarzania odpadów, a pośrednio też ograniczenie konsumpcjonizmu. Mieszkańcy, zamiast kupować nowe rzeczy, korzystają z tych z drugiej ręki.

Wiaty na terenie Związku Gmin Zagłębia Miedziowego funkcjonują już trzeci rok i cieszą się dużym powodzeniem. Mieszkańcy zostawiają w nich głównie akcesoria dziecięce i sportowe oraz meble. Najczęściej do wiaty trafiają wózki dla dzieci, rowerki dziecięce, hulajnogi, zabawki itp. Często znajdziemy tam też różnego rodzaju meble: szafki, komody, stoliki i krzesła oraz akcesoria sportowe typu rowery stacjonarne, kijki do nordic walkingu czy narty. Wśród pozostawionych przedmiotów niejednokrotnie pojawiały się tzw. perełki, np. teleskop, gitara, wózek spacerowy dla bliźniaków.

Przedmioty, które trafiają do wiaty, nie są odpadem. Zakwalifikowane są jako produkt do ponownego użycia i zostają nim przez okres 3 miesięcy. Jeśli w tym czasie nie znajdzie się nowy właściciel, pozostawiony przedmiot staje się odpadem i trafia do odpowiedniego kontenera na PSZOK-u. Ze względów bezpieczeństwa w wiatach nie są przyjmowane urządzenia elektryczne i sprzęt elektroniczny. Ponadto mieszkaniowiec, który decyduje się na zabranie przedmiotu z wiaty, podpisuje stosowne oświadczenie, iż został poinformowany, że produkt jest używany, zapoznał się z jego stanem technicz-

nym i wizualnym, a także akceptuje, iż prowadzący Punkt nie zapewnia o jego sprawności i nie będzie wnosił żadnych roszczeń z tego tytułu.

Promowanie przedmiotów z drugiej ręki

Prężne funkcjonowanie wiat zapewniają realizowane przez Związek Gmin Zagłębia Miedziowego działania edukacyjne i promocyjne.

Inicjatywą, która cieszy się wyjątkowo dużym powodzeniem i zainteresowaniem mieszkańców, jest utworzona i administrowana przez Związek Gmin Zagłębia Miedziowego grupa na Facebooku „GRATY Z WIATY”, gdzie na bieżąco są udostępniane zdjęcia rzeczy pozostawionych przez mieszkańców. Do grupy należy 3 tys. członków, dlatego przedmioty pozostawione w wiacie szybko znajdują nowych właścicieli, zamiast stać się odpadem.

Przekazywane z wiat przedmioty są ewidencjonowane. Na podstawie uzyskanych danych widać wzrost zainteresowania mieszkańców PSZOK-owymi wiatami. Grupa „GRATY Z WIATY” zaczęła funkcjonować w 2022 r. Wtedy to z wiat przekazano do ponownego użycia zaledwie 0,5 tony przedmiotów, w 2023 roku były to już 3 tony przedmiotów, które zyskały nowych właścicieli. Zgodnie z raportami za okres od stycznia do listopada 2024 r. mieszkańcy zabrali z wiat przedmioty o łącznej masie ponad 8 ton.

Związek prowadzi też inne działania wspierające korzystanie z przedmiotów z drugiej ręki. Jednym z nich jest „Kącik wymiany”, który powstał w Biurze Związku. Kącik działa na zasadzie ekobarteringu (wymiany przedmiotów z drugiej ręki), z czego korzystają zarówno pracownicy, jak i mieszkańcy załatwiający swoje sprawy w Biurze ZGZM. W kąciku znajdują się głównie książki, bibeloty, zabawki i gry planszowe, które można zabrać i zostawić coś innego.

Związek Gmin Zagłębia Miedziowego, realizując wszelkie inwestycje, których celem jest dążenie do gospodarki obiegu zamkniętego, skupia się na tym, aby równocześnie realizowana była edukacja ekologiczna mieszkańców. Na przykładzie wybudowanych PSZOK-ów, które zostały wyposażone w wiaty na przedmioty do ponownego użycia i współdziałającej z nimi grupy „GRATY Z WIATY”, widać, że tak sprzężone działania przynoszą najlepsze efekty.

Magda Sitnicka

inspektor ds. edukacji ekologicznej Związku Gmin Zagłębia Miedziowego

Hermetyzacja MBP: obowiązek czy zalecenie?



W ostatnich kilku latach branża gospodarki odpadami odmienia przez wiele przypadków słowo „hermetyzacja” dla procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Niemal każda z instalacji odpadowych zadaje sobie pytanie, czy jest zobowiązana do hermetyzacji procesu.

Odpowiedź brzmi: to zależy. Od miejsca prowadzonej działalności gospodarczej (bliskość instalacji od zabudowań), od społeczności lokalnej, urzędów, władz lokalnych itp.

Nieobligatoryjna z zasady

Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2018/1147 z 10 sierpnia 2018 r. zakłada, że hermetyzacja jest fakultatywna, ale nieobligatoryjna i określa, że wszystkie techniki wymienione i opisane w konkluzjach dotyczących BAT nie mają ani nakazowego, ani wyczerpującego charakteru. Dopuszcza się stosowanie innych technik, o ile zapewniają one co najmniej równoważny poziom ochrony środowiska.

O ile nie stwierdzono inaczej, konkluzje dotyczące BAT mają ogólne zastosowanie. Niemniej część instalacji musi wykonać pełną hermetyzację instalacji MBP z ww. powodów. Należy pamiętać, że rozporządzenie w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z 28 grudnia 2022 r.¹ jasno i bardzo rygorystycznie określiło sposób prowadzenia procesu mechanicznego (m.in. rozładunek i załadunek musi odbywać się w zamkniętych, hermetycznych halach), a proces biologiczny został rozdzielony na dwa etapy: intensywnego kompostowania oraz dojrzwania. Etap intensywnego kompostowania musi odbywać się w hermetycznych tunelach – bioreaktorach itp. Natomiast faza dojrzwania może odbywać się na otwartej przestrzeni, bez konieczności zamknięcia procesu w hermetycznych halach. Pomimo tego część instalacji, ze względu na swoją specyfikację, otrzymała nakazowy charakter pełnej hermetyzacji procesu mechaniczno-biologicznego, co zostało ujęte w decyzjach BAT, a obowiązek został nałożony w decyzjach administracyjnych.

W Bydgoszczy

Przykładem takiej instalacji jest Instalacja Komunalna przy spółce Remondis Bydgoszcz, gdzie bliskość zabudowań oraz charakter uwarunkowań meteorologicznych spowodowały konieczność pełnej hermetyzacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. Inwestycja została zakończona i instalacja została otwarta w listopadzie 2024 roku. Inwestycja obejmowała hermetyzację ponad 12 000 m², a koszt jej realizacji to ponad 50 mln złotych. Proces mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych został

„zamknięty” w hermetycznej hali. Proces biologicznego przetwarzania – etap dojrzwania wraz z magazynowaniem odpadów biologicznych – został całkowicie zamknięty w hermetycznych halach. Największymi wyzwaniem były instalacja do wentylacji i odpylania, a także system przeciwpożarowy.

Pełna hermetyzacja procesów przetwarzania jest korzystna dla środowiska oraz dla okolicznych mieszkańców, ale dla procesów technologicznych oraz pracy ludzi znacznie trudniejsza do funkcjonalnego działania. Wynika to z konieczności zapewnienia odpowiednich warunków pracy związanych z zapyleniem oraz z ilością magazynowanych substancji złoonych. Wymagało to wykonania dwóch linii – jednej do odpylania, a drugiej do wentylacji o przepływie ponad 81 tys. m³. Zaprojektowanie, a potem wykonanie takiej instalacji nie jest proste i wymaga zaawansowanych systemów odpylania oraz wentylacji, wyposażonych w płuczkę wodną wraz z biofiltrem (4-komorowym), który musi odebrać dużą ilość powietrza z hal. Ostatecznie się to udało, ale cały czas testujemy nasze rozwiązanie.

Podsumowując, hermetyzacja procesu przetwarzania odpadów komunalnych nie jest obowiązkowa zgodnie z wymaganiami BAT. Jednak hermetyzacja instalacji może zostać nakazana przez urząd marszałkowski ze względu na protesty społeczne, skargi związane z odorami lub z powodu innych przesłanek mających wpływ na mieszkańców. Należy jednak pamiętać o rozporządzeniu dotyczącym mechaniczno-biologicznego przetwarzania, które nakłada większe obowiązki dla instalacji niż wymagania BAT. Wydaje się, że wytyczne BAT są bardzo precyzyjne, jednak należy pamiętać, że mogą być łączone ze sobą oraz nakazowo wskazane w decyzjach środowiskowych dla nowych inwestycji i/lub mogą nakazowo znaleźć się w pozwoleniach zintegrowanych i decyzjach administracyjnych.

dr hab. inż. Matgorzata Gotowska, prof. PBS

Remondis Bydgoszcz

Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich

ŹRÓDŁO

1. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 28 grudnia 2022 r. w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (DzU z 2023 r. poz. 56).